

Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar hakkında soruşturma!

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, 13 Temmuz 2013 tarihinde olağanüstü bir toplantı gerçekleştirmiş, toplantıda TMMOB'nin yetkilerini kısıtlayan yasa değişikliği ve Gezi Parkı olayları değerlendirilmiştir. Oda Yönetim Kurulumuz, Gezi Parkı olayları ve 3194 sayılı İmar Kanunu'ndaki değişikliklerle TMMOB'nin bir gece yarısı operasyonu ile cezalandırılmak istenmesi nedeniyle Odamız üyesi Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar hakkında soruşturma açılmasına karar vermiştir.

9 Temmuz 2013 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda görüşülen 478 sıra sayılı "Torba Kanun" teklifinin içerisine; iktidar partisine mensup altı milletvekili tarafından verilen bir önergeyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesinde değişiklikler öngören maddeler ilave edilmiş ve bu teklifin iktidar partisi milletvekillerinin oylarıyla kabul edildiği görülmüştür.

Kabul edilen Kanuna göre; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinden sonra gelmek üzere 10 bent eklenmiş; bunlardan (ı) bendi, "Harita, Plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil, başka bir kurum ve kuruluşun vize ve onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize ve onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez." hükmünü içermektedir.

Eklenen bu hüküm, dayanağını Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 135. maddesinden alan ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na göre kurulan "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği" ve bağlı Meslek Odalarının varlık nedenini tamamen ortadan kaldırmaktadır.

Çünkü Anayasa'nın 135. maddesi ve 6235 sayılı Kanunun 2. maddesinin (b) bendinde TMMOB ve bağlı Odalarının görev ve yetkileri açıkça belirtilmiştir. Buna göre TMMOB ve bağlı Odaları, "Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensup-

larının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlâkını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak"la yükümlüdür.

Yapılan bu değişiklikle, Anayasa'nın ve 6235 sayılı Yasanın açık hükmü ile Meslek Odalarına verilen yetkiler, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesine sıkıştırılmış bir bentle yok sayılmaktadır.

TMMOB ve bağlı Odaları ilgili değişiklik nedeniyle, üyeleri nezdinde mesleki denetim yapamayacak, idarenin faaliyetlerini kamu adına denetleyemeyecek, yine idarenin toplumsal yarar ilkesiyle çelişen uygulamalarını denetime tabi tutamayacak, üye-Oda ilişkilerini zayıflatacaktır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından son birkaç yılda çıkarılan yönetmelik ve genelgelerle, meslek odalarının mesleki denetim işlevini zayıflatmak için her türlü girişimde bulunulduğu, Odaların üyelerini ve üyelerinin mesleki faaliyetlerini denetleme kanallarının kapatıldığı, meslek odalarının faaliyet alanlarıyla ilgili konularda kamu adına yapmakla yükümlü olduğu denetimin ortadan kaldırıldığı bilinmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu müdahaleleri sonrası zaten sorunlu olan yapı üretim ve denetim süreçleri daha çok zafiyete uğramış, yetkilendirilen kurumların denetimi gereği gibi yapamadığı açığa çıkmış, neticesinde sahte mühendisler ile mesleki faaliyette bulunmaya haiz olmayan mühendisler çoğalmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bu konuda çeşitli kereler uyarılmış olmasına rağmen, sürdürüle geldiği uygulamalarını düzeltmek yerine, kanun değişikliği ile pekiştirme yolunu tercih etmiştir. Görülmektedir ki, Bakanlığın, yapı üretim sürecinin unsurlarının mağduriyetini ortadan kaldırmak gibi bir niyeti yoktur. Aksine, bütün olanaklarını zorlayarak nitelikli yapı üretimi gerçekleştirmek isteyen üye ve meslek odalarını cezalandırmaktadır.

Projelerin mesleki denetimden geçirilmesi işlemlerinin yeterli teknik elemana sahip olmayan ilgili belediye, yapı sahibi veya proje müelliflerinin talebi halinde Meslek Odalarına yapılabilmekteyken, yasa değişikliği ile meslek odaları hiçbir biçimde projeleri mesleki denetime tabi tutamayacak, yapı üretim sürecinin yukarıda belirtilen unsurları meslek odalarının bilgi ve birikiminden yoksun kalacaktır. Bu durumun, ülkemizin deprenselliği düşündüğünde, telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açması kaçınılmazdır.

Mesleki denetim gerçekleştirilmesinin, Meslek Odalarının meslektaşlarının faaliyetlerini denetlemesinin, kamu güvenliği ve güvenli yapı üretimi bağlamında olumlu sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Türkiye bir deprem ülkesidir; depreme dayanıklı, nitelikli yapı üretilmesi vatandaşların talebi olduğu gibi meslektaşlarımızın da görevidir.

Mesleki denetimin kaldırılması; nitelikli yapı üretmekle sorumlu proje müellifi meslektaşlarımız ile nitelikli yapı talebinde bulunan vatandaş arasındaki ilişkiyle anlamına kavuşan yapı üretim süreci, her iki muhatabın da mağduriyetine yol açacaktır. Haksız rekabet derinleşecek, imzacı veya sahte mühendisler çoğalacak, etüd ve proje hizmetlerini maliyet artışı olarak değerlendiren ve kar hırsıyla her türlü denetimden imtina eden vasıfsız müteahhitlerin önü açılacaktır.

Meclis tutanakları incelendiğinde, kanunun gerekçesinde ve yapılan konuşmalarda, "vize" olarak adlandırılan mesleki denetim uygulamasının, "müelliflerin meslek uygulamasının kısıtlanması" şeklinde lanse edilerek, uygulamanın yanıltıcı ve gerçek dışı beyanlarla mühendislerin lehine olacağı ifade edildiği görülmektedir.

Oysa ki, 9 Temmuz 2013 gecesi başta İnşaat Mühendisleri Odası ve TMMOB olmak üzere hiçbir kurumdan görüş almaksızın, baskın yapar gibi kamuoyunun bilgisinden kaçırarak mühendislik alanına müdahale eden bu yasanın çıkarılması, çağdaş siyaset anlayışına sığmayacağı gibi, bu yasayı çikarınların da savunamayacakları bir iş yaptıklarının bilinciyle hareket ettiklerini göstermektedir.

Bu nedenle Oda Yönetim Kurulumuz, Odamız üyesi Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar hakkında TMMOB Disiplin Yönetmeliği hükümleri uyarınca soruşturma açılmasına karar vermiştir.